

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 01.06.2004
COM(2004) 394 końcowy

DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI

**Uwzględnienie aspektów środowiskowych w innych politykach – podsumowanie procesu
z Cardiff**

1. WSTĘP

Podsumowanie przebiegu integracji ochrony środowiska naturalnego wynika ze szczytu Rady Europejskiej, mającego miejsce wiosną 2003 r., podczas którego zwrócono uwagę na „zamiar Komisji dotyczący przeprowadzania rocznych podsumowań procesu z Cardiff dotyczącego integracji ochrony środowiska oraz regularnych weryfikacji polityki ochrony środowiska w terminie pozwalającym uwzględnić wyniki tych podsumowań w przyszłych wiosennych raportach, począwszy od 2004 r.”¹. Podsumowanie to uzupełnia Przegląd polityki w dziedzinie ochrony środowiska z 2003 r. (EPR)², przyjęty w grudniu 2003 r. i powinno być spostrzegane w kontekście informacji w nim zawartych.

Zgodnie z zasadą integracji ochrony środowiska naturalnego sama polityka ochrony środowiska nie przyczyni się do poprawy stanu środowiska wymaganej w ramach zrównoważonego rozwoju. Zmiany mające na celu zmniejszenie poważnych nacisków związanych z ochroną środowiska ze strony obszarów takich jak rybołówstwo, rolnictwo, transport, energia i inne dziedziny, tak aby osiągnąć zrównoważony rozwój, mogą zostać jedynie wprowadzone poprzez proces włączania kwestii ochrony środowiska w wyżej wymienione sektory.

Na szczeblu UE znaczenie integracji ochrony środowiska uznano w art. 6 Traktatu WE, który stanowi, iż „przy ustalaniu i realizacji polityk Wspólnoty [...], w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego”³. Integracja ochrony środowiska naturalnego nabrała instytucjonalnego tempa w roku 1998 wraz z rozpoczęciem przez Radę Europejską tak zwanym procesem z Cardiff wniosującym, aby różne organy Rady opracowały w tym celu strategię.

Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej (SZR UE), przyjęta w Göteborgu w 2001 r., posunęła się o krok dalej wymagając osiągnięcia priorytetowych celów środowiskowych i integracji ochrony środowiska wraz z celami gospodarczymi i społecznymi. Strategia ta zapewnia długoterminową wizję polegającą na godzeniu dynamicznej gospodarki ze spójnością społeczną oraz z wysokimi normami ochrony środowiska naturalnego. Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z 2001 r., przyjmującymi strategię zrównoważonego rozwoju UE, która wezwała Radę do „sfinalizowania i opracowania dalszych strategii sektorowych mających na celu uwzględnienie ochrony środowiska we wszystkich właściwych obszarach działalności Wspólnoty w celu ich wdrożenia w możliwie jak najkrótszym czasie”, a czyniąc to „należy uwzględnić również odpowiednie cele określone w przygotowywanym szóstym programie działań w zakresie środowiska naturalnego i strategii zrównoważonego rozwoju”, po raz kolejny należy położyć nacisk na politykę spójności i integracji.

Na szczeblu UE bardziej całościowe, długoterminowe założenia sektorowych strategii ochrony środowiska naturalnego uzupełnione są o narzędzie rozszerzonej oceny wpływu do

¹ Ustęp 58, konkluzje Prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Brukseli w dniu 20-21 marca 2003 r.

² COM(2003) 745, 3 marca 2003 r.

³ Znaczenie integracji zostało potwierdzone w projekcie Traktatu Konstytucyjnego zaproponowanym przez Konwent w sprawie przyszłości Europy w dniu 18 lipca 2003 r. (art. II-37 i art. III-4). – patrz <http://european-convention.eu.int/DraftTreaty.asp?lang=EN>

wykorzystania w trakcie przedstawiania środków lub inicjatyw indywidualnej polityki⁴. W obu przypadkach są to instrumenty odgrywające kluczową rolę w zachowaniu właściwej równowagi pomiędzy trzema filarami zrównoważonego rozwoju, a zatem osiągnięcia wyższego poziomu integracji ochrony środowiska.

Ustanowione przez ostatnie kilka lat procedury doprowadziły w kilku sektorach do poprawy ochrony środowiska naturalnego. Jednakże tempo zmian zmierzających w kierunku dalszej integracji ochrony środowiska mogłoby ulec znacznemu przyspieszeniu, jeśli we wszystkich sektorach wdrożone zostałyby zobowiązania ustanowione w ciągu ostatnich pięciu lat. Nie będzie to jednak łatwy proces: wiele „nisko wiszących owoców” integracji zostało już zebranych, zatem przyszłe wysiłki, aby odwrócić w dalszym ciągu utrzymujące się niezrównoważone tendencje, będą wymagały coraz większego skupienia uwagi na reformach strukturalnych, co może przyczynić się do powstawania napięć z grupami interesów w zainteresowanych sektorach. Ponieważ w wielu obszarach kompetencja Wspólnoty jest ograniczona, wobec tego niezbędne będzie podjęcie działań na poziomie krajowym celem zrealizowania zobowiązań podjętych na poziomie wspólnotowym.

W podsumowaniu procesu z Cardiff, od czasu jego rozpoczęcia w 1998 r., określono najpierw ramy dla integracji ochrony środowiska na poziomie Wspólnoty. Następnie przedstawiono zsyntetyzowany przegląd zaawansowania integracji ochrony środowiska w sektorach, które zostały poproszone o opracowanie strategii integracji. Wreszcie, wyciągnięto wnioski odnośnie do starań, jakie należy podjąć, aby integracja ochrony środowiska była kontynuowana na poziomie wspólnotowym. Wnioski te podkreślają priorytetowe działania mające na celu realizację postanowień procesu z Cardiff oraz jego wsparcie poprzez działania uzupełniające na poziomach krajowym i wspólnotowym, zwłaszcza poprzez dostosowanie i wykorzystanie istniejących założeń polityki ochrony środowiska oraz poszukiwanie korzystnych rozwiązań.

⁴ Innymi narzędziami służącymi do propagowania integracji ochrony środowiska na poziomach krajowym lub regionalnym (w przypadku planów, programów i projektów) są Ocena Wpływu na Środowisko (EIA) oraz Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko (SEA).

2. WNIOSKI

Podczas gdy w podsumowaniu procesu z Cardiff wykazano pozytywne wyniki zarówno w zakresie podnoszenia statusu integracji ochrony środowiska jak i w zakresie konkretnej poprawy w niektórych sektorach, zwrócono również uwagę na niedociągnięcia związane z wdrażaniem postanowień procesu. Podkreślono między innymi potrzebę poprawy spójności strategii pomiędzy organami Rady oraz położenia szczególnego nacisku na dobrą praktykę w odniesieniu do treści i wdrażania. Zwrócono również uwagę na szereg środków, na poziomach wspólnotowym i krajowym, wspierających rady sektorowe w ich wysiłkach podjętych w ramach procesu z Cardiff, mających na względzie zintegrowanie zagadnień ochrony środowiska z ich politykami oraz zwiększenie korzyści z nich wynikających pod względem konkretnych ulepszeń w zakresie ochrony środowiska. Należy również podjąć dalsze wysiłki na poziomie krajowym w celu całkowitego wdrożenia decyzji podjętych na poziomie Wspólnoty.

Podczas gdy zrównoważony rozwój wiąże się z polityką gospodarczą, społeczną i ochrony środowiska naturalnego uwzględniającą interesy wszystkich stron, integracja ochrony środowiska wymaga zwiększonej przejrzystości i politycznego wsparcia na najwyższym szczeblu. Kwestia ta powinna stanowić stały punkt porządku dziennego na wiosennych obradach Rady Europejskiej. Pod tym względem oraz zgodnie z konkluzjami prezydencji Rady Europejskiej z marca 2003 r., Komisja Europejska przeprowadzi **roczne podsumowanie integracji ochrony środowiska naturalnego**, stanowiące uzupełnienie Przeglądu polityki w dziedzinie ochrony środowiska, który uzupełni wiosenne sprawozdanie Komisji oraz debatę w ramach wiosennych obrad Rady Europejskiej.

Mając na uwadze dalsze wspieranie integracji ochrony środowiska naturalnego należy również wykorzystać zbliżające się okazje:

- **Przegląd strategii trwałego rozwoju zaplanowany na lata 2004-2005** zbada postęp poczyniony od roku 2001 i ustali działania priorytetowe w celu zapewnienia wyników. Działania te umożliwią UE zidentyfikowanie luk występujących w integracji ochrony środowiska na poziomie Wspólnoty, stanowiących przeszkodę w staraniach jakie UE podejmuje w celu zapobieżenia rozwojowi nietrwałych trendów w zakresie ochrony środowiska oraz przedstawiania konkretnych propozycji na rzecz sprostania tym wyzwaniom.
- **Średnioterminowy przegląd strategii lizbońskiej w roku 2005** stanowi dodatkową okazję do zbadania w jaki sposób integracja ochrony środowiska oraz wzrost gospodarczy i zatrudnienia mogą w coraz większym stopniu wzajemnie się wspierać.
- Nacisk Komisji na zrównoważony rozwój, podkreślony w komunikacie dotyczącym kolejnych **perspektyw finansowych** Wspólnoty (począwszy od roku 2007)⁵. dodatkowo zintensyfikuje działania w celu dalszej integracji ochrony środowiska, w szczególności w ramach polityki rolnej i regionalnej. Przyjęcie w 2004 r. wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia w sprawie funduszy strukturalnych i spójności na okres po roku 2006, ustanawiającego nowe wytyczne, zapewni lepszą integrację filarów zrównoważonego rozwoju środowiskowego, gospodarczego i społecznego do polityki spójności.

⁵ Patrz: komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady, program pracy i program legislacyjny Komisji na rok 2004, COM(2003)645 wersja ostateczna z dnia 29 października 2003 r. (str. 5).

Integracja kwestii ochrony środowiska naturalnego jest najistotniejszym warunkiem dla osiągnięcia postępu na drodze do zrównoważonego rozwoju. Będzie ona wymagała niezawodnego i stałego zaangażowania wszystkich sektorów polityki na wszystkich poziomach zarządzania we Wspólnocie.